

Presseberedskab i forbindelse med Region Hovedstadens høringssvar til VVM og forslag til lov om anlæg af Lynetten.

Presseberedskabet kan benyttes i forbindelse med evt. henvendelse fra presse, borgere og involverede myndigheder ved spørgsmål om:

- Region Hovedstadens vurdering af jorddeponering på landsiden, herunder modtagekriterier for den jord, der deponeres i det nye modtageanlæg på Refshaleøen.
- Råstofforbruget til Lynetteholmens mulige indvirken på behovet og markedet for landbaserede råstoffer og det eventuelle behov for øget udlæg af gravearealer.
- Konsekvenser for regionens forpligtelse til at sikre råstofforsyningen inden for en 12-årig horisont.
- Region Hovedstadens anbefalinger til Udviklingsselskabet By & Havn I/S og Transportministeriet vedr. fornødne forundersøgelser og evt. afværgelse på forureningskortlagte arealer, før arealerne i givet fald bebygges (jf. jordforureningsloven), og eventuelle udgifter. Alt i alt forhold og økonomi, som regionen ønsker sig frigjort af.

Baggrund

Transportministeriet sendte den 15. januar 2021 forslag til Lov om anlæg af Lynetteholm i høring med frist den 14. februar 2021. Det fremgår af lovforslaget, at det indeholder hjemmel til, at Udviklingsselskabet By & Havn I/S anlægger en ny ca. 2,8 km² halvø i Københavns Havn i forlængelse af Refshaleøen. Lynetteholm skal opfyldes med bl.a. overskudsjord fra anlægsprojekter.

Danske Regioner sendte den 28. januar 2021 ministeriets høring videre til Region Hovedstaden med henblik på kommentering, herunder i forhold til administrative og økonomiske konsekvenser for regionen.

Region Hovedstaden returnerede den 10. februar 2021 et administrativt høringssvar til Danske Regioner. Lovforslaget rejser en række problemstillinger, som ministeriet efter regionens opfattelse ikke har behandlet i lovforslaget, og som regionen derfor har adresseret i høringssvaret.

Der har senest den 4. marts 2021 været afholdt et møde mellem regionen og Transportministeriet om de i høringssvaret rejste problemstillinger.

Miljøenheden, Center for Regional Udvikling, er i den forbindelse kommet med følgende anbefalinger til ministeriet:

- Der ændres i, hvor kraftig forurening der må modtages, således at der ikke deponeres mobil forurening, som senere vil kunne udgøre en risiko for mennesker og miljø.
- Udviklingsselskabet By & Havn I/S fremsender et samlet skriv pr. forurenede ejendom, der beskriver, hvor forurenede der er i selve anlægsområdet. På baggrund af dette, kan kommunen og regionen vurdere, om anlæggelse af vejen vil være fordyrende for den offentlige indsats.

- Der bør udarbejdes en vurdering, der belyser, om en ændring af strømningshastighed vil få en betydning for regionens beregninger af overfladevandsrisiko for de forurenede grunde i Københavns Havn og omkring liggende kystområder.

Transportministeriet vender tilbage vedr. adressering af de rejste problemstillinger og anbefalinger.

MKU er desuden orienteret om høringssvaret ved en formandsmeddelelse på et udvalgsmøde den 2. marts 2021, og vil blive forelagt en orienteringssag om den seneste udvikling på næste udvalgsmøde den 23. marts 2021.

Kommunikationslinje

Miljøenheden i Center for Regional Udvikling har ved ekstern kommunikation fokus på den faglige vurdering inden for regionens myndighedsområde. Til eksempel oplysninger om faktuelle beregninger og konsekvenser.

Administrationen udtaler sig ved forespørgsel om nødvendigt med fokus på at henvise til høringssvaret og de allerede eksisterende udtalelser i Ingeniøren den 4. marts 2021, hvor nogle af høringssvarets kritikpunkter er udlagt.

Regionsrådet og særligt medlemmer af MKU kan udnytte pressens fokus til at betone vigtigheden af at få de klimamæssige rammer og omstændigheder for anlæg af Lynetteholmen på plads og tale dagsordenen vedr. manglen på råstoffer op. I den sammenhæng kan der tilskyndes til, at råstofloven ændres, og at der udarbejdes en national råstofstrategi. Derudover kan der tilskyndes til, at kommuner, region og stat øger samarbejdet omkring cirkulær økonomi på byggeområdet, tilpasset regionale behov og udfordringer.

Der er behov for proaktiv presse til at forny dagsordenen om manglen på råstoffer og en national råstofstrategi.

Forventet kritik

Det kan forventes, at pressen vil tage regionens udmeldinger på administrativt niveau og de politiske udmeldinger til indtægt for en kritik af Lynetteholmen, der er udlagt som et prestigefyldt byudviklingsprojekt, der også kan virke som klimasikring.

Det må desuden forventes, at regionens høringssvar kan anvendes til at gøre det politiske niveau og selskabet By & Havn I/S ansvarlige for deponering af og rekvirering af råstoffer til et meget stort anlægsprojekt som Lynetteholmen.

Herunder kan det forventes, at regionen vil blive bedt om at uddybe sine svar. Se kommunikationslinje.

Faglig rådgivning og henvisninger

Jordforurening: Tina Pedersen, enhedschef, CRU Miljø, tlf.nr 2977 9561, mail tina.pedersen@regionh.dk

Råstoffer: Carsten Bagge, enhedschef, CRU Miljø, Mobil (+45) 24790216, mail carsten.bagge@regionh.dk

Desuden medarbejdere i miljøenheden:

Maddalena Voss (juridiske aspekter og dilemmaer både på jordforureningsdelen og på råstofdelen), Mette Simonsen (råstofferne), Annette Gundog Ferslev (tekniske jordforureningsmæssige elementer).

Kim Rockhill, formand, Miljø- og Klimaudvalget

Interessenter og orienteringsniveau

Interessenter i sagen er borgere tæt ved Lynetteholmen, de implicerede ministerier og selskaber og Københavns Kommune. Herunder borgmester og kommunalpolitikere med særinteresse for miljø, klima og anlægsplaner i kommunen.

Regionsrådsformanden, Regionsrådet, særskilt Miljø- og Klimaudvalget ved formand Kim Rockhill, regionsrådsdirektør Jens Gordon samt CRU-direktør Diana Arsovic Nielsen inddrages og orienteres løbende efter behov.

Spørgsmål og svar

Hvor kritisk er råstofforbruget til Lynetteholmen i forhold til de eksisterende ressourcer?

- Råstofforbruget til Lynetteholmen er så højt, at det vil påvirke behovet og markedet for landbaserede råstoffer, hvilket kan medføre behov for mere råstofkortlægning og øget udlæg af gravearealer.

Det kan desuden medføre yderligere udfordringer i forhold til regionens forpligtelse til at sikre råstofforsyningen inden for en 12-årig horisont ud fra den nuværende råstoflov, der pålægger regionerne selv at skaffe råstoffer hver især.

Vores region har meget knappe ressourcer tilbage og er tæt bebygget med knap 2 mio. mennesker fordelt på kun 6 % af Danmarks areal. Sammenholdt med byggeboommet i København, men også andre steder i regionen, er vi udfordret.

Eksempelvis svarer volumen af det marine sand til ca. 50 % af det aktuelle årlige råstofforbrug i Region Hovedstaden. Ved at benytte denne store volumen til Lynetteholmen vil der være tilsvarende mindre råstof tilgængeligt for bygge- og anlægsarbejder på landsplan og i regionen, ligesom der er tale om en betydelig og ikke-fornyelig ressource, som trækkes ud af den "nationale ressourcebank".

Hvis der i tilgift er tale om et behov for gode råstofkvaliteter, som er egnede til betonproduktion, kan det få langsigtede konsekvenser for byggebranchen i form af højere priser.

Vi anbefaler, at man får et overblik over mængder og kvalitet af overskudsjord fra anlægsprojekter, så vi kan skabe grundlag for at bruge dem i stedet for primære råstoffer fra vores råstofgrave helt og skabe ustabilitet i byggebranchen. Cirkulær økonomi er nøglen.

Anlægget skal fyldes med forurenede jord. Hvorfor?

Vi har på et møde med Transportministeriet og på baggrund af høringssvaret aftalt, at By & Havn skal skabe overblik over den eksisterende forurenede jord, hvorpå der planlægges anlægsarbejder. Derefter har regionen anbefalet, at der fastsættes modtagekriterier for den jord, der deponeres i det nye modtageanlæg på Refshaleøen, så det sikres, at der ikke er miljø- eller sundhedsmæssige risici, herunder også risici for vandkvaliteten i Københavns Havn.

Fraskriver I jer ansvaret og myndighedsopgaven og er det ikke usædvanligt?

- Vi samarbejder og stiller naturligvis vores metoder og fremgangsmåder til rådighed. En kunstig ø er en ny type projekt for regionen med deraf følgende nye administrative opgaver og faglige vurderinger.

Vi lægger derfor op til i høringssvaret, at selskaber og ministerier bag udfylder en større forberedende undersøgelsesopgave med henblik på, at der ikke er en efterfølgende miljørisiko, som vil fordyre regionens offentlige indsats jf. Jordforureningsloven.

Herunder at Transportministeriet overtager de forpligtelser, som regionen har vedrørende forurenede grunde om undersøgelse og afværge af forureninger, herunder også udgifter, i medfør af Jordforureningsloven på arealer omfattet af projektet i anlægsperioden, og at forholdene behandles efter lovens almindelige regler.

Regionen vil bl.a. konkret anbefale, at:

- Der ændres i hvor kraftig forurening, der må modtages, således at der ikke deponeres mobil forurening, som senere vil kunne udgøre en risiko for mennesker og miljø.

- Udviklingsselskabet By & Havn I/S fremsender et samlet skriv pr. forurenede ejendom, der beskriver hvor forurenede, der er i selve anlægsområdet. På baggrund af dette kan kommunen og regionen vurdere, om anlæggelse af vejen vil være fordyrende for den offentlige indsats.

- Der bør udarbejdes en vurdering, der belyser, om en ændring af strømningshastighed vil få en betydning for regionens beregninger af overfladevandsrisiko for de forurenede grunde i Københavns Havn og omkring liggende kystområder.